

Izražavanje zahvalnosti na japanskom jeziku

Jukić, Jan Marko

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:302677>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Filozofski fakultet

Jan Marko Jukić

Izražavanje zahvalnosti u japanskom jeziku

Završni rad

Pula, kolovoz 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Filozofski fakultet

Jan Marko Jukić

Izražavanje zahvalnosti u japanskom jeziku

Završni rad

JMBAG: 0036504605, redoviti student
Studijski smjer: Japanski jezik i kultura

Predmet: Japanski jezik 6
Znanstveno područje: humanističke znanosti
Znanstveno polje: filologija
Znanstvena grana: japanologija
Mentor: izv. prof. dr. sc. Irena Srdanović

Pula, kolovoz 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Jan Marko Jukić, kandidat za prvostupnika Japanskog jezika i kulture ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

Jan Marko Jukić

U Puli, 20.9., 2020. godine

Sadržaj

Uvod

Izražavanje zahvalnosti.....	6
Opseg, ciljevi i metode istraživanja.....	6

Izražavanje zahvalnosti, učestalost i varijacije u korpusu

Prepoznavanje izražavanja zahvalnosti u korpusu.....	8
Preklapanje skupova.....	10
Modificirane fraze.....	11
Razine pristojnosti.....	12
Japanski sustav pisanja.....	12

Obrada odabranih fraza za izražavanje zahvalnosti

Tekureru.....	14
Tekureta.....	17
Arigatou.....	19
Itadakimasu i gochisousama deshita.....	23
Kansha.....	24
Sumimasen i Shazai kei.....	26

Zaključak.....

Bibliografija.....

Sažetak.....

Summary.....

Izražavanje zahvalnosti

Nije pretjerano reći da je izražavanje zahvalnosti jedna od mnogo vrlo važnih funkcija u jeziku. Nije bez razloga da u već prvim lekcijama udžbenika i na prvim satovima tečajeva stranih jezika učenici i učenice odmah kreću učiti jednu od četiri takozvanih, čarobnih riječi; „hvala“. Istraživački rad Eisensteina i Bodmana (1986) elegantno dočarava do koje razine ta funkcija ima značaj, podsjećajući nas koliko vremena roditelji i skrbnici posvete učenju svoje djece ispravnom izražavanju zahvalnosti. Ljudi su socijalna bića, gradimo međuljudske odnose bazirane na povjerenju, a izražavanje zahvalnosti je jedan divan način da iskažemo uviđavnosti i želju za suradnjom kroz buđenje pozitivnih emocija u sugovorniku. Ipak, maloprije spomenuta riječ: „hvala“, možda i je čarobna riječ i sasvim je dovoljna za početnika koji uči hrvatski jezik, ali izvorni govornici hrvatskog jezika dakako koriste vrlo širok spektar raznolikih načina za izražavanje zahvalnosti. Naravno, isto vrijedi i za mnogo drugih jezika, a tako i za japanski jezik i njegov: „*arigatou gozaimasu*“. Kao što je već rečeno, postoje razni načini za izražavanje zahvalnosti, a jedna binarna klasifikacija izražavanja zahvalnosti može biti podjela na verbalno i neverbalno izražavanje zahvalnosti. Neverbalnih načina da iskažemo zahvalnost je mnogo i ovise o kulturi. Neki neverbalni načini za izražavanje zahvalnosti preklapaju se u više kultura, primjerice, kao što je normalno da Hrvat učini naklon kako bi izrazio zahvalnost, opće je poznato da Japanci između ostalog također mogu učiniti naklon kada izražavaju zahvalnost (JTB, 2010, p.16; Jaržabek, Pintarić, 2012, p.66). Iako je neverbalno izražavanje zahvalnosti po sebi vrlo zanimljiva tema, ovaj će se rad prvenstveno baviti verbalnim izražavanjem zahvalnosti, odnosno analizom fraza i gramatičkih struktura kojima se izražava zahvalnost na japanskom jeziku.

Opseg, ciljevi i metode istraživanja

Kako bi se načini za izražavanje zahvalnosti uopće mogli analizirati, potrebno je prvo stvoriti popis fraza i gramatičkih konstrukcija kojima se izražava zahvalnost, što je prvi od ciljeva u ovom istraživačkom radu. Stvaranju ovog popisa pristupilo se proučavanjem udžbenika, rječnika, knjiga, istraživačkih radova i Interneta. Korišteni izvori mogu se vidjeti u bibliografiji ovoga rada.

Tri su kriterija bila korištena za određivanje izražava li neka fraza ili gramatika zahvalnost ili ne za svrhu stvaranja popisa za ovaj rad, a dovoljno je da jedan od ta tri uvjeta bude ispunjen sa strane fraze kako bi bila dodana na popis. Kriteriji su sljedeći:

- 1:** Fraza ili gramatička konstrukcija se nalazi na popisu pretraženog istraživačkog rada koji se bavi izražavanjem zahvalnosti u japanskom jeziku.
- 2:** Fraza ili gramatička konstrukcija se u rječniku prevodi riječju: „thank you“, odnosno riječju: „hvala“.
- 3:** Fraza ili gramatička konstrukcija je u pretraženim udžbenicima ili priručnicima navedena kao fraza ili gramatička konstrukcija kojom se može izraziti zahvalnost.

Konačni stvoreni popis sadrži 44 fraza i gramatičkih konstrukcija za izražavanje zahvalnosti u japanskom jeziku. Bilo bi izvrsno detaljno obraditi sve fraze s popisa, ali za ovakav rad nije bilo u planu da ima toliki opseg, te će samo neke fraze s popisa biti temeljito obrađene. To dovodi do drugog cilja ovoga rada: odrediti učestalost fraza u korpusu japanskoga jezika, što će ujedno biti i kriterij po kojem će fraze i gramatičke konstrukcije biti odabrane za detaljnu obradu u ovome radu. Treći cilj je ovog rada detaljna obrada odabranih fraza i gramatičkih konstrukcija za izražavanje zahvalnosti .

Fraze koje spadaju u domenu opće kulture, kao što su to *doumo arigatou* i *arigatou* trebale bi zasigurno naći svoje mjesto u ovome radu, ali takav pristup se ne može primijeniti na većinu fraza s popisa. Jedan od načina vrijednih spomena, bila bi metoda ograničavanja fraza ovisno o tome, spominju li se one u ograničenom uzorku poznatih udžbenika, priručnika i radova. Misao iza takve metode eliminacije je da fraze koje se spominju u poznatim udžbenicima imaju neki značaj samim time što su u tim knjigama, odnosno izabrane su da budu u udžbeniku zato što i jesu relevantne. Ipak, kriterij kojim će se u ovom radu birati koje će se fraze za izražavanje zahvalnosti detaljnije obraditi s popisa, bit će njihova učestalost, specifično, njihova učestalosti u korpusu NINJAL Web Japanese Corpus. The National Institute for Japanese Language and Linguistics (NINJAL), kao što i samo ime kaže, japanski je institut za japanski jezik i jezikoslovlje. Utemeljen je 1948. godine i izrađuje mnoštvo javno dostupnih izvora, odnosno korpusa, kojih je više od deset, i baza podataka, koji

se mogu koristiti u svrhu istraživanja japanskog jezika (NINJAL, n.d.a). Spomenuti NINJAL Web Japanese Corpus (NWJC), internetski je korpus s 200 milijuna riječi koje su prikupljene s više od 100 milijuna internetskih stranica (NINJAL, n.d.b). Pristup koji će se koristiti u ovom radu definitivno ima svoje nedostatke, primjerice, sama odluka o izboru iz kojeg korpusa će se gledati učestalost i koliko najčešće korištenih fraza će se obraditi je ograničavajuća s razlogom što bi bilo idealno uzeti u obzir što je više korpusa moguće i onda ih međusobno usporediti. Ipak, NINJAL nudi slobodno korištenje svojih korpusa u istraživačkim radovima, a od svih ponuđenih korpusa, može se argumentirati da je baš spomenuti NWJC, izabran za potrebe ovoga rada, onaj korpus koji ima najviše potencijala za zapisivanje korespondencije u kojima dvije osobe mogu osjećati zahvalnost jedna prema drugoj s razlogom što internetski korpusi često sadrže zapise razgovora preko internetskih foruma i slično. Upravo se stoga može zaključiti da je baš izabrani korpus prikladan za ovaj rad.

Prepoznavanje izražavanja zahvalnosti u korpusu

Ovaj rad se zapravo bavi izražavanjem zahvalnosti, a ne samo analizom učestalosti riječi i fraza u korpusu. Zaista, nije svako korištenje riječi: „hvala“ ujedno i izraz zahvalnosti. Mnogo je rečenica u korpusu koje koriste fraze za izražavanje zahvalnosti bez da se zapravo izražava zahvalnost. Najjednostavniji primjeri toga su definicije ti samih fraza, ali i rečenice koje opisuju fraze poput slijedeće:

「ありがとう」の語源をご存じでしょうか？

Arigatou no gogen wo gozonji deshouka?

Poznajete li etimologiju riječi *arigatou*?

U navedenoj rečenici je fraza koja potencijalno izražava zahvalnost, ali u toj rečenici zahvalnost se zapravo ne izražava. Stoga je potencijalno problematično koristiti broj rezultata za neku frazu u korpusu kao mjerilo relevantnosti te iste fraze. Za fraze kao što su *arigatou*, vrlo ugrubo rečeno, u navedenom korpusu na 100 rezultata, samo 3 ne izražavaju zahvalnost te razlika između broja rezultata u korpusu i broja rezultata koji zaista iskazuju zahvalnost nije toliko velika, ali to nije tako za druge fraze. To je pogotovo istina za fraze kojima osnovno značenje nije nužno izražavanje zahvalnost,

kao što je to na primjer izraz: *tasukaru*, koji u osnovnom smislu zapravo znači spasiti, ali može biti korišten pri izražavanju zahvalnosti. Međutim, i za rješavanje tog problema postoje različita rješenja. Jednostavnim provjeravanjem svakog rezultata, u korpusu, u kojemu se koristila fraza koja potencijalno izražava zahvalnost, moglo bi se doći do broja korištenja te fraze u svrhu stvarnog izražavanja zahvalnosti. Naravno, jasan nedostatak tom pristupu je velika količina truda potrebna za takav pothvat. Tražilica korpusa nam samo za riječ *arigatou* može prikazati čak 5090433 potvrda uzeći u obzir samo neke od alternativnih pisanja te riječi. Pretpostavimo li da jedna osoba može za jedan od tih rezultata u pola minute procijeniti radi li se o istinskom izražavanju zahvalnosti ili ne, samo za obradu jedne od fraza bi toj osobi trebalo oko pet godina i da radi na tome bez prestanka. Zato se originalno u ovome radu razmatrala opcija analize uzorka rečenica iz korpusa koje sadrže fraze koje izražavaju zahvalnost, na osnovi čega bi bilo moguće odrediti koji postotak pretraženih rezultata zaista izražava zahvalnosti.

To bi se moglo učiniti korištenjem jednostavne formulom u kojoj je:

N1 – procjena broja rezultata u korpusu koji zaista izražavaju zahvalnost

N – broj rezultata u korpusu

U – veličina uzorka

B – broj fraza iz uzorka koji zaista izražavaju zahvalnost

$$N1 = N * B / U$$

U planu je originalno bilo uzeti proizvoljan uzorak, s obzirom na to da bi samo jedna osoba vršila analizu, od 100 rezultata i na osnovi toga izračunati postotak, no i to dovodi do novih problema. Prethodno je navedeno kako se riječ *arigatou* u korpusu spominje čak 5090433 puta. Uzorak od 100 na tako veliku populaciju bi značio vrlo malo statistički gledano, a to nije ni jedini nedostatak te metode. S obzirom na japanski sustav pisanja, kako svaka fraza ima više načina za zapisivanje, svaki od tih načina bi se morao analizirati pojedinačno, odnosno, proizvoljni uzorak bi se morao uzeti za svako alternativno pisanje neke fraze, što je u slučaju *arigatou*, u svrhu ovog istraživačkog rada, tri različita zapisa. To bi značilo da bi se uzorak riječi koji bi se

morao pregledati samo za tu jednu frazu utrostručio, vodeći k tome da bi ugrubo za potrebu ovog rada, iako je uzorak mizerno mali i beznačajan uzeći u obzir populaciju, analizira 10000 rečenica. S obzirom na to da takva analiza uopće nije ni cilj ovoga rada, te da je sam uzorak od 100 rečenica upitne preciznosti, analiziranje 10000 rečenica bilo bi loše utrošeno vrijeme za rad ovakvog opsega, iako bi definitivno bilo korisno učiniti i takvu analizu u kasnijoj potencijalnoj doradi ovog rada. Neovisno o tome, u ovome će radu biti napomenuto za fraze i gramatičke konstrukcije koje u osnovi nužno ne izražavaju zahvalnost da spadaju u kategoriju fraza i gramatičkih konstrukcija koje nužno ne izražavaju zahvalnost.

Preklapanje skupova

Iako je moguće pri rangiranju fraza koje izražavaju zahvalnost po učestalosti u korpusu dovoljno samo zapisati broj rezultata za neku danu frazu i onda napraviti popis tako da se navedeni brojevi poredaju, u ovome će se radu uzeti u obzir preklapanje skupova. Drugim riječima, moguće je da se broj rezultata neke fraze broji više od jedanput pri pretraživanju. Na primjer, kada se u korpusu pretražuje fraza *arigatou*, piše da u korpusu postoji 5090433 rezultata, a pretraži li se fraza *arigatou gozaimasu*, piše da u korpusu postoji 1876960 rezultata. Svaka fraza koja sadrži *arigatou gozaimasu* ujedno i sadrži *arigatou*, te su fraze koje sadrže *arigatou gozaimasu* prebrojane dva puta u navedenom slučaju. Kako bi se zato dobio broj rezultata za samo *arigatou*, morao bi se oduzeti broj rezultata za *arigatou gozaimasu* od broja rezultata za *arigatou*, odnosno u ovom jednostavnom slučaju sa samo dvije fraze bi broj rezultata koji su isključivo *arigatou* bio:

$$5090433 - 1876960 = 3213473$$

Na sljedećem grafu se vidi malo kompleksniji primjer s više od dva rezultata koji je ilustriraju zašto broj rezultata u korpusu za neka pretraživanja ne odgovara istinskom broju rezultata za jednu specifičnu frazu. Prikazan broj na grafikonu odgovara broju rezultata u korpusu NWJC za pretraživanje zapisane fraze, a vidljivo je kako taj broj zapravo broji i druge zasebne fraze. Površina kadrova nije proporcionalna s brojem rezultata u korpusu:

Grafikon 1: Ilustracija preklapanja fraza u korpusu NWJC

Naravno, opisani postupak računanja ispravnog broja rezultata u korpusu NWJC korišten je za sve fraze s popisa koje su uzete u obzir za ovaj rad, neovisno o tome hoće li vršenje ovog ispravka stvarno utjecati na poredak fraza na krajnjoj ljestvici ili ne.

Modificirane fraze

Iz Kolokacijske baze hrvatskog jezika možemo vidjeti neke zabilježene primjere kolokacija kojima se izražava zahvalnost: hvala lijepa, najljepša hvala, iz čega se vidi kako jednostavnim modificiranjem jedne riječi dobivamo razne načine za izražavanje zahvalnosti (<http://ihjj.hr/kolokacije/>). Isto je moguće i u japanskom jeziku. Kao što fraza „od srca hvala“, nikako nije isto kao samo: „hvala“, *kokoro kara arigatou gozaimasu* i *arigatou gozaimasu* nisu iste fraze iako dijele neke riječi. Ipak, modifikacije neke učestalo korištene fraze ili gramatičke konstrukcije koje same po sebi nisu dovoljno učestalo korištene da budu dovoljno visoko rangirane na popisu učestalosti u korpusu, bit će uzete u obzir u ovome radu. Stoga će se takve modificirane fraze u ovome radu obraditi u jednoj cjelini, odnosno rad je koncipiran tako da će najučestalije, osnovne fraze za izražavanje zahvalnost, primjerice: *arigatou*, imati poglavlje posvećeno njima kroz koje će se govoriti o svim drugim proširenjima i modifikacijama toga izraza.

Razine pristojnosti

Činjenica da japanski jezik ima više razina pristojnosti ne bi trebala utjecati na to hoće li fraza biti obrađena ili ne. Drugim riječima, nedovoljno malo korištena formalnija verzija dovoljno često korištene fraze neće ostati nespomenuta u ovom radu zbog izbora da se relevantnost fraze poveže s njezinom učestalošću u korpusu kada se radi o modificiranoj verziji iste fraze. Ovaj rad je koncipiran tako da će se razne razine pristojnosti uzimati u obzir kod obrađivanja fraza kada će to biti potrebno.

Japanski sustav pisanja

Jedna fraza u japanskom jeziku može se napisati na više različitih načina, primjerice; samo neki od alternativnih načina pisanja *arigatou gozaimasu* su:

- 1 ありがとうございます
- 2 有難うございます
- 3 有り難うございます
- 4 有難う御座います
- 5 有り難う御座います

Koja sada sve čitanja uopće treba uzeti u obzir? Web stranica Jisho.org koja koristi JMdict može ponuditi bazu alternativnih pisanja nekih fraza. JMdict je rječnička baza za japanski jezik s oko 170000 unosa kojom upravlja Electronic Dictionary Research and Development Group (EDRDG). Ovaj rad će se isključivo pozvati na taj popis alternativnih čitanja, te time dobivamo sljedeće rezultate organizirane u tablicu u kojoj stupci:

Pozicija – odgovara rangu fraze ili gramatičke konstrukcije

Izraz – odražava o kojoj frazi ili gramatičkoj konstrukciji se radi

Pisanja – označava koliko različitih pisanja je uzeto u obzir pri pretraživanju

Potvrde – označava frekvenciju fraze ili gramatičke konstrukcije u korpusu NWJC

Pozicija	Izraz	Pisanja	Potvrde
1	てくれます	4	5993146
2	てくれました	4	5314161
3	ありがとう	3	2857393
4	ていただきました	4	2616856
5	てもらいました	4	2330038
6	いただきます	2	2235258
7	感謝	1	1739913
8	ありがとうございます	5	1695303
9	てあげます	4	1102159
10	どうも	1	1095887
11	てくださった	4	1044807
12	すみません	2	854698
13	お疲れ様	4	736509
14	ごめんなさい	3	673271
15	てくださる	4	596374
16	ていただきます	4	556568
17	ごめん	3	382800
18	ありがと	1	356935
19	申し訳ありません	3	317872
20	助かります	2	276082
21	ごめんね	3	265533
22	助かりました	2	245235
23	どうもありがとう	3	174423
24	お世話になりました	1	160007
25	感謝しています	1	99755
26	ご苦労様	5	99633
27	本当にありがとうございます	1	89239
28	誠にありがとうございます	1	49685
29	どうもありがとうございます	5	42733
30	ごちそうさま	4	32222
31	ごちそうさまでした	4	31702
32	恐れ入ります	1	30088
33	あんがと	1	5621
34	感謝いたしております	1	4113
35	センキュ	5	3884
36	心から感謝申し上げます	1	3728
37	あざっす	1	2127
38	感謝の言葉ありません	1	577
39	厚くお礼を申し上げます	1	488
40	ご親切にどうも	1	383
41	本当にありがたく思っております	1	219
42	感謝の念に堪えません	1	196
43	感謝の言葉もございません	1	183
44	どうもすみません	1	16

Tekureru

Neovisno o tome što je jedan od prvih načina za izražavanje zahvalnosti u nekolicini udžbenika za japanski jezik koji učenici nauče upravo gramatički obrazac koji koristi *tekureru*, na prvi pogled začuđujuće je vidjeti da je taj gramatički obrazac na popisu fraza koje izražavaju zahvalnost po frekvenciji uspio nadmašiti i *arigatou* (Makino, at al., 2000; Banno, at al., 2004). Ipak, to nije zapravo toliko čudno kada se uzme u obzir osnovno značenje glagola *kureru*, dati, koji ostavlja veliki potencijal za korištenje bez da zapravo nužno izražava zahvalnost. Naravno, u sklopu ovoga rada, govorit će se samo o izražavanju zahvalnosti koristeći taj obrazac. *Tekureru* se zapravo odnosi na spoj dva glagola, od kojih je drugi glagol maloprije spomenuti *ichidan* glagol *kureru* s osnovnim značenjem dati, dok prvi glagol, promijenjen u te oblik, predstavlja radnju za koju smo zahvalni (Banno, at al., 2004, pp74, 75). Naravno, drugi glagol, *kureru*, ne mora nužno biti u rječničkom obliku, no u ovom poglavlju bit će riječ o njegovim ne-prošlim oblicima, a pri brojanju rezultata u korpusu NWJC uzete su u obzir, sljedeće varijacije njegovog oblika i pisanja, iz kojih je jasno vidljivo da se na Internetu *kanji* za *kureru* uglavnom ne koristi:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
Tekureru	てくれる	4958687
	てくれます	1031811
	て呉れる	2157
	て呉れます	491
	ukupno:	5993146

Grafikon 3: Učestalost različitih oblika *tekureru* u korpusu NWJC

Nije neobično za japanski jezik da se glagoli nižu na maloprije spomenuti način, odnosno te oblikom, a nije ni iznimka da poneki glagoli nizani te oblikom poprimaju drukčije značenje od svojeg osnovnoga kada su nizani. Osim *kureru*, neki jednostavni primjeri tog fenomena su *miru*, vidjeti i *oku*, ostaviti, koji kada su nizani poprimaju drugačija značenja: *temiru*, pokušati i *teoku*, učiniti za unaprijed. Nizanje glagola *te*-oblikom zapravo implicira kronološki redoslijed u kojemu informaciju o glagolskom vremenu, načinu i slično, saznajemo iz zadnjeg glagola u nizu, odnosno kronološki konačnog glagola (Jamasaki, 2014, p137). Želimo li sebi bolje predložiti prijevod takvih gramatičkih konstrukcija koje koriste *tekureru*, možemo namjerno

pogrešno prevesti neku rečenicu koristeći princip o kronološkom nizanju glagola te formom na sljedeći način, primjerice rečenicom:

ピグレット、ちょっと来てくれない。

Piguretto, chotto kite kurenai.

*Praščiću, ne bi li došao, ne bi li mi zatim dao?

Naravno, Winnie Pooh u ovom slučaju ne traži od Praščića da mu on nešto da nakon što dođe, već je sam dolazak ono što Winnie Pooh cijeni i što će dobiti u slučaju da mu Praščić ispuni molbu. Gramatička konstrukcija *tekureru* zapravo može predstavljati i molbu (Sunakawa, Jamashii, et al. 1998, p252). Bolji prijevod bi mogao biti nešto nalik:

Praščiću, dođi k meni.

Dakle, dodavanjem glagola *kureru*, ili nekog drugog oblika tog istog glagola na drugi glagol u te formi zapravo u suštini može predstavljati govornikovu zahvalnost, a s obzirom da govorimo o ne-prošlim oblicima glagola *kureru*, koje bi imao kada bi se radnja ispunila, odnosno zahvalnosti koju govornik ima jer vjeruje da će se radnja ispuniti, ili čak i zahvalnost za radnju koja se redovito događa. Uzmimo na primjer sljedeće rečenice:

鈴木先生は私たちに英語を教えてくれる。

Suzuki sensei wa watashitachi ni eigo wo oshiete kureru.

Profesor Suzuki nas uči engleski.

母が私にバースデーケーキを作ってくれる。

Haha ga watashi ni baasudeekeeki wo tsukutte kureru.

Mama će mi napraviti rođendansku tortu.

父はわたし私の宿題をよく手伝ってくれる。

Chichi wa watashi no shukudai wo yoku tetsudatte kureru.

Tata mi često pomaže sa zadaćom.

Teško je zamisliti situaciju u kojoj izražavanje zahvalnosti nije dobrodošlo, ali ipak treba pripaziti kako se ta zahvalnost izražava. Postoje situacije u kojima postoje prikladniji načini za izražavanje zahvalnosti od obrasca *tekureru*, a radi se o njegovom parnjaku, glagolu *kudasaru*. *Kureru* i *kudasaru* bi se mogli prevesti s istim glagolom, dati, i moglo bi se reći da u suštini predstavljaju istu radnju, ali situacije u kojima se koriste nisu iste. *Kudasaru* je zapravo pristojna inačica glagola *kureru* i pripada posebnom obrascu govora: *sonkeigo*, govor veličanja (Banno, at al., 2004, p138; JTB, 2010, pp170-172). Na rang ljestvici učestalosti u korpusu NWJC nalazi se na poziciji 15 sa sljedećim čitanjima:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
tekudasaru	てくださる	359906
	て下さる	166317
	て下さいます	21450
	くださいます	48701
	ukupno:	596374

Grafikon 4: Učestalost različitih oblika *tekudasaru* u korpusu NWJC

Gramatička pravila pri njegovom korištenju ostaju nepromijenjena, *kudasaru*, ili neka od njegovih infleksija, niže se na te-oblik glagola koji predstavlja radnju za koju je govornik zahvalan što se događa ili će se dogoditi. Njegova gramatička razlika s *kureru* je isključivo na razini situacija u kojima se koriste. *Kudasaru*, kao glagol *sonkeiga*, koristimo umjesto *kudasaru* kada je vršitelj radnje za koju smo zahvalni netko višeg statusa od nas i mi to želimo iskazati poštovanjem. Uzmimo za primjer sljedeće konstrukcije:

毎日来 てくださる 方

Mainichi kite kudasaru kata.

Vi što svaki dan dolazite.

明日は聴いてくださるお客さん

Ashita wa kiite kudasaru o kyaku san.

Cijenjeni gosti što će sutra slušati.

Tekureta

Drugorangirani obrazac za izražavanje zahvalnosti, *tekureta*, zaista je samo vremenski prošla varijacija prvorangiranog obrasca *tekureru*, ali će upravo ta razlika u glagolskom vremenu igrati ulogu u interpretaciji ovog obrasca te zaslužuje biti odvojena kao poseban obrazac. Čitanja uzeta u obzir za pretraživanje učestalosti vidimo u sljedećoj tablici:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
tekureta	てくれた	3772328
	てくれました	1539026
	て呉れました	812
	て呉れた	1995
	ukupno:	5314161

Grafikon 5: Učestalost različitih oblika *tekureta* u korpusu NWJC

Nekoliko primjera rečenica koji koriste gramatičku konstrukciju s *tekureta* su:

両親は私をそこへ行かせてくれた。

Ryoshin wa watashi wo soko e ikasete kureta.

Roditelji su mi dali da idem tamo.

母は私に人形を作ってくれた。

Haha wa watashi ni ningyou wo tsukutte kureta.

Mama mi je napravila lutku.

彼女は私たちに日本の歌をうたってくれた。

Kanojyou wa watashitachi ni Nihon no uta wo utatte kureta.

Otpjevala nam je japansku pjesmu.

Glagol *kureru* i njegova pristojnija alternativa *kudasaru* nisu jedini glagoli u japanskom jeziku za koje glagolsko vrijeme igra distinktivnu ulogu u izražavanju zahvalnosti. Kontrastno ne-prošlom obliku *kureru*, koji, kao što je već bilo spomenuto, izražava zahvalnost za nešto što govornik vjeruje da će se ispuniti ili izražava zahvalnost za nečije obećanje, prošli oblik *kureta* izražava zahvalnost za nešto što se već dogodilo, što bi trebalo biti uzeto u obzir pri izboru glagolskog vremena (Banno,

at al., 2004, pp74, 75). Isto vrijedi i za prošli oblik glagola *kudasatta*, za koji su sljedeća čitanja uzeta u obzir pri pretraživanju korpusa:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
tekudasatta	てくださった	511073
	て下さった	247896
	て下さいました	92253
	てくださいました	193585
	ukupno:	1044807

Grafikon 6: Učestalost različitih oblika *tekudasatta* u korpusu NWJC

Uzevši u obzir razlike u značenju, zanimljivo je vidjeti kako je pristojniji oblik glagola *kureru*, u korpusu korišten skoro dvostruko više u svojem prošlom obliku, nego u svojem ne-prošlom, 1044807 puta naspram 596374 puta. Primjeri nekoliko rečenica koje koriste taj gramatički obrazac slijede:

先生はその詩の意味を説明してくださった。

Sensei wa sono shi no imi wo setsumei shite kudasatta.

Profesor nam je objasnio značenje te pjesme.

この花を送ってくださったのは佐藤さんかもしれません。

Kono hana wo okutte kudasatta no wa Satou san kamoshiremasen.

Možda nam je ovo cvijeća poslala gospođa Satou.

女王は我々を招待してくださった。

Jyooou wa wareware wo shoutai shite kudasatta.

Kraljica nas je pozvala.

Arigatou

Nije začuđujuće vidjeti kako je japanska inačica naše čarobne riječi *hvala* jedna od najučestalijih načina za izražavanje zahvalnosti na japanskom jeziku u korpusu NWJC. Ipak, *arigatou* je najšire korišteni izraz za izražavanje zahvalnosti u japanskom jeziku (Iio, 2017, p55). Za potrebe ovog istraživačkog rada, uzeta su u obzir tri načina za zapis fraze, vidljiva u sljedećoj tablici:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
Arigatou	ありがとう	4635921
	有難う	356493
	有り難う	98019
	ukupno:	5090433

Grafikon 7: Učestalost različitih pisanja *arigatou* u korpusu NWJC

Iz tablice se jasno vidi kako je u korpusu NWJC najzastupljenije primarno pisanje riječi *arigatou*, samo hiraganom, što je možda i razlog postojanja mita o etimologiji riječi *arigatou*, koji govori kako japanska riječ za hvala - *arigatou*, dolazi od portugalske riječi *obrigado* još iz vremena kada je Portugal imao dobre odnose s Japanom, te kada je krajem 16. stoljeća kao prva europska zemlja imao službena veleposlanstva u Japanu (MOFA, 2019; Bullock, n.d.). Taj mit nema veze s istinom. Japanci su puno ranije koristili riječ *arigatou* kako bi izrazili zahvalnost, a o tome svjedoči zapis u 4011. pjesmi Man'youshu-ua, japanske zbirke pjesama iz 8. stoljeća. Prava etimologija riječi je vidljiva iz kanjia korištenih za zapis fraze i dolazi od složenice glagola *aru*, „biti“ i yamato-kotoba pridjeva *gatai* (難い) sa značenjem „teško“, koji u svojem priložnom obliku *arigataku*, prelazi u *arigatou* uz pristojni glagol „biti“: *gozaimasu: arigatou gozaimasu*. Slična stvar je vidljiva i s pridjevom „brzo, rano“: *hayai, hayaku; ohayou gozaiamasu* i s pridjevom „sretno“ *medetai, medetaku, omedetou gozaimasu* (Bullock, n.d.). *Arigatou* je zapravo baš skraćenica maloprije spomenute fraze: *arigatou gozaimasu*. Budući da je *arigatou* skraćenica formalnije fraze, nije teško vjerovati da se koristi ponajprije među poznanicima u trenucima kada se govornik osjeća sretno i zahvalno, a koriste ju podjednako i žene i muškarci (Iio, 2017, p59). U nekim situacijama, jasno je iz konteksta na čemu zahvaljujemo te jednostavno koristimo: *arigatou*. Moguće je naravno i dodatno precizirati razlog ili povod zahvaljivanju, a način na koji to radimo možda nije očigledan kada se uzme u

obzir kojoj vrsti riječi pripada *arigatou*. Postoje rječnici u kojima je „*arigatou*“ definiran kao *kandoushi* (感動詞), usklik. Možemo razvrstati na dvije kategorije za što se možemo zahvaliti koristeći *arigatou*: možemo se zahvaliti za nešto što ćemo izreći imenicom, na primjer, za poklon ili za pozornost, ili možemo biti zahvalni za nešto što ćemo izreći glagolom.

Kada se zahvaljujemo na nečemu što izražavamo pomoću imenice, koristimo česticu *wo* nakon imenice za koju se zahvaljujemo, što je možda karakteristično za prijelazne glagole, ali ne i usklike (JTB, 2010, p18; Jamasaki, 2014, p49; Touhei, 2017, p53):

プレゼントをありがとう。

Purezento wo arigatou.

Hvala na poklonu.

楽しい夜をありがとう。

Tanoshii yoru wo arigatou.

Hvala na ugodnoj večeri.

S druge strane, ako zahvaljujemo na nečemu što ćemo izreći glagolom, glagol pretvaramo u njegov *te*-oblik, dodajemo *tekurete* iz prošlog poglavlja, ili neku od njezinih alternativa, te dodajemo *arigatou* na kraj. Naravno, moguće je i koristiti cijele pomoćne rečenice pri zahvaljivanju, važno je samo da su krajnji glagol i *kureru* ili njegove inačice u *te*-obliku (Jamasaki, 2014, pp266 - 271):

来てくれてありがとう。

Kite kurete arigatou.

Hvala što ste došli.

電話してくれてありがとう。

Denwa shite kurete arigatou.

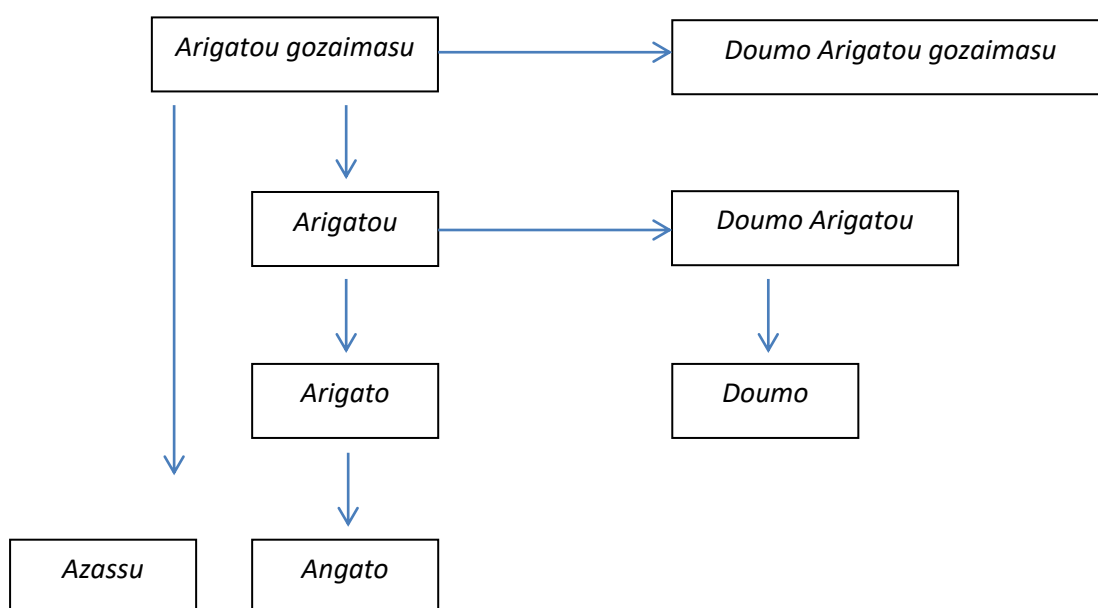
Hvala što si nazvala.

宿題を手伝ってくれてありがとう。

Shukudai wo tetsudatte kurete arigatou.

Hvala što si mi pomogao sa zadaćom.

Isto će vrijediti i za sve ostale modifikacije izraza *arigatou gozaimasu*, pa tako i za sam izraz *arigatou gozaimasu* što je i očekivano s obzirom da sve te fraze zapravo potječu od fraze *arigatou gozaimasu*. Potencijalno je malo problematično prvo baviti se izvedenicom *arigatou gozaimasu*, ali s obzirom da je kriterij određivanja važnosti za ovaj rad bio učestalost u korpusu, *arigatou* je jednostavno bio učestaliji te je tako prvi došao na red. Za frazu *arigatou* vrijedi da se može načiniti da bude pristojnija dodavanjem riječi *doumo* ispred, ili dodavanjem riječi *gozaimasu* iza. Dodavanje oba je najpristojnije (JTB, 2010, p18). Izvedenice od *arigatou gozaimasu* uzete u obzir za ovaj rad, prikazane su u obliku grafikona s obzirom na njihov odnos s *arigatou gozaimasu*. Konkretno, strelice koje pokazuju udesno predstavljaju modifikaciju riječju *doumo* i intenzifikaciju pristojnosti, dok strelice koje pokazuju nadolje predstavljaju skraćivanje i smanjenje pristojnosti. Početna točka grafikona je *arigatou gozaimasu* u gornjem lijevom kutu:

Grafikon 8: mreža nekolicine izvedenica izraza *arigatou gozaimasu*

Arigatou gozaimasu se može smatrati jezgrom iz koje potječu sve ostale fraze koje sadrže *arigatou* u ovom istraživačkom radu. Raspored učestalosti njegovih pisanja, te pisanja njegovih izvedenica u korpusu NWJC vidljiv je u sljedećim tablicama:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
arigatou gozaimasu	ありがとうございます	1680841
	有難うございます	120255
	有り難うございます	31714
	有難う御座います	34873
	有り難う御座います	9277
	ukupno:	1876960

Grafikon 9: Učestalost različitih pisanja *arigatou gozaimasu* u korpusu NWJC

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
doumo arigatou	どうもありがとう	161460
	どうも有難う	7932
	どうも有り難う	5031
	ukupno:	174423

Grafikon 10: Učestalost različitih pisanja *doumo arigatou* u korpusu NWJC

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
doumo arigatou gozaimasu	どうもありがとうございます	40644
	どうも有難うございます	3
	どうも有り難うございます	1284
	どうも有難う御座います	481
	どうも有り難う御座います	321
	ukupno:	42733

Grafikon 11: Učestalost različitih pisanja *doumo arigatou gozaimasu* u korpusu NWJC

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
Arigato	ありがと	356935
Azassu	あざっす	2127
Angato	あんがと	5621

Grafikon 12: Učestalost riječi *arigato*, *azzasu* i *angato* u korpusu NWJC

Doumo je u kontekstu ovog poglavlja skraćena verzija fraze *doumo arigatou*, ali ima i druga značenja. *Doumo* može značiti puno, a tu ulogu ima u frazi *doumo arigatou*, puno hvala (JTB, 2010, p18,124). Modifikacija *doumo* na taj način podiže razinu pristojnosti, ali može biti i korištena zasebno i predstavljati hvala, a u tom slučaju može se i nizati *doumo doumo* (JTB, 2010, p124). Nizanje *doumo* je donekle

zastupljeno u korpusu NWJC, ali ni blizu kao sama riječ *doumo* što je i očekivano kada se uzme u obzir da *doumo* ima više funkcija od samog izražavanja zahvalnosti. Broj potvrda u korpusu NWJC za *doumo* prikazan je u sljedećoj tablici:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
Doumo	どうも	1313052

Grafikon 13: Učestalost riječi *doumo* u korpusu NWJC

Itadakimasu i gochisousama deshita

Iako se pozicije na rang listi učestalosti ove dvije fraze razlikuje za čak 15 mjesta, ovo poglavlje bavit će se objema frazama. Obje fraze su vezane uz obroke i jedne su od prvih fraza koje učenici japanskog jezika nauče (Makino, at al., 2000; Banno, at al., 2004). *Itadakimasu* je fraza koja se koristi prije jela, a iako se tako nekada prevodi, ne znači dobar tek jer njome govornik ne izražava želju da drugi ugodno objeduju, već izražava zahvalnost za to što je sam nešto dobio, što je uglavnom hrana. Sama fraza *itadakimasu* je zapravo ponizna verzija glagola *morau*, dobiti, u pristojnom obliku (JTB, 2010, p174). U svrhu ovog rada, sljedeća čitanja fraze *itadakimasu* bila su uzeta u obzir:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
Itadakimasu	いただきます	1537594
	頂きます	697664
	ukupno:	2235258

Grafikon 14: Učestalost različitih pisanja *itadakimasu* u korpusu NWJC

S druge strane, *gochisousama deshita* koristi se nakon jela i ekvivalentan je frazi *arigatou* te bi se mogao prevesti kao „Hvala na gostoprimstvu/obroku“ (JTB, 2010, p18). Jezgra fraze *gochisousama deshita* je imenica *chisou* (馳走), čašćenje, gozba (Banno, at al., 2004, p137). Kanji za imenicu *chisou*, vidljiv je i u tablici alternativnih pisanja fraze:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
gochisousama deshita	ご馳走様でした	56
	ご馳走さまでした	4361
	御馳走様でした	2069
	ごちそうさまでした	25216
	ukupno:	31702

Grafikon 15: Učestalost različitih pisanja *gochisousama deshita* u korpusu NWJC

Kansha

Na japanskom jeziku, riječ za zahvalnost je *kansha*, a može se koristiti u izražavanju zahvalnosti, i samostalno i u sklopu raznih fraza. Popis fraza i gramatičkih konstrukcija obrađen u ovome radu sadrži sedam fraza koje sadrže riječ *kansha* u sebi, a u korpusu NWJC, najučestalije se naravno koristi riječ *kansha* bez proširenja:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
Kansha	感謝	1848465

Grafikon 16: Učestalost riječi *kansha* u korpusu NWJC

Najjednostavniji način za korištenje riječ *kansha* pri izražavanju zahvalnosti, jednostavno je izricanje same riječi bez ikakvih dodataka, na isti način kao što se koristi i „hvala“. Tome svjedoči veliki broj potvrda u korpusu NWJC, što znači da je takvo korištenje riječi *kansha* barem validno u kontekstu prijateljske korespondencije preko internetskih stranica. Češće je zapravo u korpusu NWJC, nizanje riječi *kansha* više puta za redom, slično kao što se to može i s „hvala“:

チケット譲ってくれた人に感謝感謝感謝感謝感謝感謝感謝感謝感謝

Chiketto wo yuzutte kureta hito ni kansha kansha kansha kansha kansha kansha kansha kansha.

Osobi koja mi je dala ulaznicu, hvala hvala hvala hvala hvala hvala hvala hvala hvala.

Takvo nizanje riječi *kansha* je u korpusu NWJC prisutno otprilike jednom u pet potvrda, a koristi se kako bi naglasilo zahvalnost govornika. Iako se *arigatou* može koristiti na isti način, *kansha* se ipak gramatički razlikuje po čestici koja definira imenicu na kojoj smo zahvalni. Dok se u slučaju s *arigatou* koristi čestica *wo*, uz

imenicu *kansha* koristimo česticu *ni* što je i vidljivo u sljedećim primjerima iz korpusa NWJC:

ステキなインデックスに感謝

Suteki na indekkusu ni kansha.

Zahvalna sam na divnom indeksu.

健康であることに感謝

Kenkou de aru koto ni kansha.

Zahvalan sam što sam zdrav.

家族に感謝

Kazoku ni kansha.

Zahvalan sam obitelji.

Naravno, to nije jedini način za korištenje riječi *kansha* jer osim što je ona imenica, ujedno je i suru-glagol što znači da se koristi uz glagol *suru* kako bi od imenice nastao glagol. Najjednostavniji način da se tako iznosi zahvalnost je korištenje samo riječi *kansha* uz *suru* u svojem te-iru obliku koji predstavlja trenutačnost ili trajanje, *kansha shiteimasu*, iz kojeg proizlazi, u korpusu NWJC manje zastupljena, ali pristojnija varijanta *kansha itashite orimasu*:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
kansha shiteimasu	感謝しています	99755
kansha itashite orimasu	感謝いたしております	4113

Grafikon 17: Učestalost izraza *kansha shiteimasu* i *kansha itashite orimasu* u korpusu NWJC

Obje fraze su vrlo pristojne i mogu se prevesti kao „Zahvalan sam“, ali treba uzeti u obzir da fraza *kansha itashite orimasu* koristi ponizan govor te se treba koristiti u prikladnim situacijama.

Ostale fraze obrađene u ovom radu koje koriste *kansha* su uvriježene fraze koje izražavaju duboku zahvalnost, a njihova učestalost u korpusu NWJC može se vidjeti u sljedećoj tablici:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
kokoro kara kansha moushiagemasu	心から感謝申し上げます	3728
kansha no kotoba mo arimasen	感謝の言葉ありません	577
kansha no nen ni kotaemasen	感謝の念に堪えません	196
kansha no kotoba mo gozaimasen	感謝の言葉もありません	183

Grafikon 18: Učestalost nekolicine izraza koji koriste riječ *kansha* u korpusu NWJC

Sumimasen i Shazai-kei

Jedanaesta fraza na popisu je zanimljiva po svojem osnovnom značenju. *Sumimasen* je zapravo fraza kojom se ispričavamo, a na hrvatski se može prevesti kao oprostite (JTB, 2010, p22). Ipak, ona se u nekim situacijama može koristiti kao fraza za izražavanje zahvalnosti (Iio, 2017, p56). U nekoliko istraživačkih radova, fraza *sumimasen* u kontekstu izražavanja zahvalnosti, svrstana je u posebnu kategoriju fraza i strategija kojima se izražava zahvalnost, takozvanu skupinu *shazai-kei*, odnosno u kategoriju izražavanja osjećaja krivnje i isprike (Moriya, 2004, p51; Tanaka, 2007, p89). Stoga će u ovom poglavlju biti riječi o svim frazama s popisa koje bi se mogle svrstati u tu kategoriju, počevši od, korpusu NWJC, najučestalije fraze skupine *shazai-kei*, *sumimasen*:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
Sumimasen	済みません	21588
	すみません	833119
	ukupno:	854707

Grafikon 19: Učestalost različitih pisanja *sumimasen* u korpusu NWJC

Zanimljivo je kako je modifikacija desete po redu najučestalije fraze za izražavanje zahvalnosti u ovom radu, *doumo*, najučestalija fraza kategorije *shazai-kei* ujedno daleko najrjeđe korištena fraza kojom se može izražavati zahvalnost prema rezultatima/potvrdama/ovjerama u korpusu NWJC:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
doumo sumimasen	どうもすみません	9
	どうも済みません	7
	ukupno:	16

Grafikon 20: Učestalost različitih pisanja *doumo sumimasen* u korpusu NWJC

Shazai-kei sadrži i niz izraza koji su modificirana verzija izraza *gomen'nasai*, koji se može prevesti kao ispričavam se, te je vrlo sličan po svojoj funkciji sa *sumimasen*. Učestalost izraza *gomen'nasai* i dva njegova skraćena oblika u korpusu NWJC, vidljivi su u sljedećim tablicama:

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
gomen'nasai	御免なさい	9010
	ご免なさい	3585
	ごめんなさい	660676
	ukupno:	673271

Grafikon 21: Učestalost različitih pisanja *gomen'nasai* u korpusu NWJC

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
gomen	ごめん	1271470
	御免	40999
	ご免	9135
	ukupno:	1321604

Grafikon 22: Učestalost različitih pisanja *gomen* u korpusu NWJC

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
gomen'ne	ごめんね	263977
	御免ね	1110
	ご免ね	446
	ukupno:	265533

Grafikon 23: Učestalost različitih pisanja *gomen'ne* u korpusu NWJC

Kategorija *shazai-kei* sadrži dodatne fraze osim *sumiasen*, *gomen'nasai* i njihovih modifikacija. Mogu se koristiti i alternativni izrazi koji u osnovi izražavaju ispriku kako bi se izrazila zahvalnost, a u kategoriji izrazito pristojnih izraza to su: *moushiwake arimasen* i *osoreirimasu*, čija se pisanja i frekvencija u korpusu NWJC mogu vidjeti u sljedećim tablicama (Iio, 2017, p59):

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
moushiwake arimasen	申し訳ありません	308575
	もうしわけありません	3787
	申しわけありません	5510
	ukupno:	317872

Grafikon 24: Učestalost različitih pisanja *moushiwake arimasen* u korpusu NWJC

Fraza	Zapisi	Broj rezultata u korpusu
osoreimasu	恐れ入ります	30088

Grafikon 25: Učestalost riječi *osoreimasu* u korpusu NWJC

Zaključak

U ovome je radu korpusnom analizom NWJC-a stvoren pregled učestalosti japanskih fraza i gramatičkih konstrukcija koje izražavaju zahvalnost. Na osnovi ovog pregleda može se ustanoviti koje se fraze i gramatičke konstrukcije najčešće koriste na internetskim stranicama koje su zabilježene u korpusu NWJC. Konkretno rečeno, najučestalija je kategorija *tekureru*, nazvana po najfrekventnijoj gramatičkoj konstrukciji u njoj. Kategorijom *tekureru* se zahvalnost izražava gramatičkim konstrukcijama koji sadržavaju glagole koji predstavljaju ideju davanja i primanja, izuzimajući fraze koje se odnose na zamolbe i druge komunikacijske funkcije. Zatim je po učestalosti druga po redu najveća grupa gramatičkih fraza i konstrukcija grupa *arigatou*, odnosno *arigatou gozaimasu*, kojoj pripadaju sve izvedenice fraze *arigatou gozaimasu*, a koje se također mogu vrlo izravno prevoditi riječju „hvala“. Tek na trećem mjestu po učestalosti, nalazi se sama riječ za zahvalnost, *kansha*, te fraze koje kao jezgru koriste riječ *kansha*. Dok učestalo korištena kategorija *shazai-kei*, kategorija koja sadržava fraze kojima se originalno ispričavamo zauzima četvrto mjesto učestalosti u ovome radu. Međutim, upravo činjenica da riječi u kategoriji *shazai-kei* ne izražavaju nužno zahvalnost, dovodi do još jednog zanimljivog pitanja koje se tiče fraza i gramatičkih konstrukcija koje izražavaju zahvalnost: Koliki postotak korištenja neke fraze zaista odgovara izražavanju zahvalnosti?

Metodologijom spomenutom u ovom radu, pronalazak odgovora na to pitanje, mogao bi biti prioritet buduće iteracije radu ove tematike. Unatoč ograničenju na verbalne načine za izražavanje zahvalnosti, zaista je jasno vidljivo iz puke količine neobrađenih gramatičkih konstrukcija i fraza koliko je izražavanje zahvalnosti važna funkcija za jezik. Od 44 gramatičke konstrukcije i fraze koje su uzete u obzir u ovom istraživačkom radu, samo jedna fraza, koja je i sama po sebi proširenje puno češće korištene fraze, ima manje od troznamenkastog broja potvrda u korpusu NWJC. Ljudi

kao kreativna i socijalna bića stvaraju nove načine za izražavanje zahvalnosti, ne samo proširenjima često korištenih postojećih fraza i konstrukcija, već i njihovim skraćivanjem, što je u slučaju s *arigatou* dovelo do toga da skraćivanje jednog oblika zahvaljivanja dovede do stvaranja nove fraze koja postaje najučestalija fraza za izražavanje zahvalnosti.

Za dublje razumijevanje gramatičkih konstrukcija i fraza za izražavanje zahvalnost bilo bi izvrsno analizirati ih u više od jednog korpusa kako bi se moglo doći do šire primjenjivih zaključaka. Manjak takve analize je definitivno jedna slabost ovog istraživačkog rada koja bi mogla biti ispravljena u kasnijoj iteraciji sličnog istraživanja. Takva analiza, mogla bi i doprinijeti boljem razumijevanju promjene u učestalosti korištenja istraživanih fraza kroz vrijeme, te kontekste u kojima se istraživane fraze i gramatičke konstrukcije koriste.

Bibliografija

Banno, Eri; et al. (2004). *Genki : An integrated course in elementary Japanese Genki II*. Tokyo :The Japan Times

Bodman, Jean W.; Eisenstein, Miriam. (1986). 'I Very Appreciate': Expressions of Gratitude by Native and Non-native Speakers of American English. *Applied Linguistics*, Volume 7, Issue 2, Summer 1986, pp. 167-185

Cui, Xuebo. (2012). *A Cross-linguistic Study on Expressions of Gratitude by Native and Non-native English Speakers*. *Journal of Language Teaching and Research*. 3.10.4304, pp. 753-760

Iio, M. 飯尾牧子. (2017). 感謝を表す表現 : 「ありがとう」と「すみません」 大学生におけるコミュニケーション様式の一考察. 『東洋学園大学紀要』 第 26-1 号, pp. 55-68

Jamasaki, Kajoko. (2014). *Gramatika savremenog japanskog jezika I i II*, 1. izdanje, Kolor pres, Lapovo

Japan Travel Bureau. (2010). *Illustrated say it in Japanese*. 13th edition. Japan: JTB Publishing, Inc.

Jarząbek, Krystyna; Pintarić, Neda. (2012). *Polsko-chorwacki słownik gestykulacji, mimiki i postaw ciała - Poljsko-hrvatski rječnik gestikulacije, mimike i stava tijela*. Katowice: Akant. Cieszyn.

Makino, Akiko; et al. (2000). *Minna no Nihongo shokyū. I, Shokyū de yomeru topikku* 25. Tokyo: Surīe Nettowāku

Moriya, M. 守屋美佐子. (2004). 韓国語と日本語の謝罪表現と感謝表現
The Expressions of Apologizing and Appreciation in Korean and Japanese.
日本語教育 2004, vol., no.28, pp. 43-60

Moriya, M. 守屋美佐子. (2005). 日本語と韓国語の感謝の表現ストラテジー *Strategies of Gratitude Expressions in Korean and Japanese*. 日本語教育 2005, vol., no.34, pp. 125-142

Sunakawa, Yuriko; Gurūpu Jamashii.; et al (1998). *Nihongo Bunkei Ziten*.
Tōkyō : Kuroshio Shuppan

Škiljan, Dubravko. (1980). *Pogled u lingvistiku*. Zagreb : Školska knjiga

Tanaka, T. 田中友愛. (2007). 日本と台湾における「感謝」表現の比較研究—「親友」に対する感謝表現ストラテジーと心理を中心に—

A Comparative Study on “Gratitude” expressions in Japanese and Taiwanese

日本語教育 2007, vol., no.39, pp. 81-102

Touhei, A. 藤平愛美. (2017). 感謝表現「ありがとう」における助詞ヲの有無：書き言葉コーパスを用いた共時的・通時的分析 日本語・日本文化. 44 pp. 53-72

Internetski izvori

Bullock, Ben. (n.d.). Is arigatō related to Portuguese "obrigado"?

Dostupno na: <https://www.sljfaq.org/afaq/arigatou.html>

Ministry of Foreign Affairs of Japan. (2019). *Japan-Portugal Relations*.

Dostupno na: <https://www.mofa.go.jp/region/europe/portugal/data.html>

National Institute for Japanese Language and Linguistics. (n.d. a). *General Description*.

Dostupno na: <https://www.ninjal.ac.jp/english/info/aboutus/>

National Institute for Japanese Language and Linguistics. (n.d. b).

Corpora

Dostupno na: <https://www.ninjal.ac.jp/english/database/type/corpora/>

Sažetak

Ovaj istraživački rad bavi se analizom gramatičkih konstrukcija i fraza kojima se u japanskom jeziku može izraziti zahvalnost. Ciljevi ovog rada su: 1) proučavanjem udžbenika, rječnika, istraživačkih radova i drugih izvora napraviti popis izraza i gramatičkih oblika koji izražavaju zahvalnost, 2) korpusnom analizom stvoriti rang listu najčešće korištenih fraza i gramatičkih konstrukcija kojima se izražava zahvalnost u korpusu NWJC (**NINJAL Web Japanese Corpus**), 3) analizirati nekoliko najčešćih gramatičkih obrazaca i fraza s navedene rang liste. Kroz istraživanje, stvorena rang lista sadrži 44 fraze i gramatičkih struktura, a za svaku frazu bila su uzeta u obzir alternativna pisanja, čija je frekvencija u korpusu NWJC detaljno opisana u nizu tablica koje su vidljive kroz rad. Proučavanje drugih istraživačkih radova i knjiga na tematiku izražavanja zahvalnosti u japanskom jeziku omogućilo je detaljnije pojašnjavanje najučestalijih obrađenih fraza u korpusu NWJC. Kroz analizu i istraživanja, primijećeno je nekoliko pojava, te su fraze i gramatičke konstrukcije za izražavanje zahvalnosti u svrhu ovoga rada svrstane u nekoliko kategorija, od kojih je jedna takozvana *shazai-kei*, karakterističan obrazac u japanskom jeziku za izražavanje zahvalnosti korištenjem izraza koji u osnovi izražavaju osjećaje krivnje i ispričavanje. Sve u svemu, ovaj rad predstavlja čitateljima širok pregled raznih fraza i gramatičkih konstrukcija za izražavanje zahvalnosti, klasificira ih u kategorije po sličnosti te predstavlja načine na koji se oni mogu koristiti.

Ključne riječi:

Korpusna analiza, NWJC, glagoli davanja, *arigatou*, *kansha*, *shazai-kei*, isprika

Summary

This paper deals with the topic of grammatical patterns and expressions with which one can express gratitude in the Japanese language. The goals of this paper are: 1) to create a list of expressions and grammatical patterns which one can express gratitude with, 2) to order the phrases by frequency using corpus analysis, specifically by analysing the NWJC (NINJAL web Japanese corpus), 3) to analyse some of the most frequently used expressions and grammatical patterns from the list. Through the research, a list of 44 grammatical patterns and phrases was created, all of which had their alternative writings considered and their frequency in the NWJC presented in tables throughout the paper. Examining other papers and books on the topic of expressing gratitude in the Japanese language made a thorough analysis of the most frequently used grammatical patterns and phrases in the NWJC possible. During the research, certain patterns became clear, and the grammatical patterns and phrases were classified into several categories, one of which is the so called *shazai-kei*, a characteristic way of expressing gratitude in the Japanese language by using phrases and grammatical patterns that represent regret and with which one usually apologises. All in all, this paper presents the reader with a broad overview of various grammatical patterns and phrases with which one can express gratitude in the Japanese language, classifies them into categories, and explains how to use said phrases.

Keywords:

Corpus analysis, NWJC, verbs of giving, *arigatou*, *kansha*, *shazai-kei*, apology